

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

4 de Pacto de futura Successione viuentis improbato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

modum quid cuiusque fiat: aut quemadmodum quis rem suam, velius suam conferuet, aut quomodo alienet, vel amittat. *Ulpian. l. fin. de legib. P.* Totidem modis pacta circa hereditatem futuram variantur. Nam ea sunt, aut de succedendo, & ita de acquirenda hereditate: aut de hereditate conferenda, aut de hereditate certo modo disponenda, hæcque pertinent ad ius conferuandum: aut de nõ succedendo, & ita de alienatione agitur. In prima specie pacti de succedendo in hereditate, distinguendum aut de hereditate defuncti, aut viui agatur. Et secundum hanc distinctionem duo colliguntur verissima axiomata.

Prius, Pactum de succedendo in hereditate defuncti, valet.

Alterum, Quod pactum de succedendo in hereditate viuentis, reprobatum. Vtrumque explicandum ordine quo proposui.

¶ In primo igitur concludimus, pactum de futura & obuentitia hereditate eius, qui mortuus est, approbatum. Satius enim est litem pacto sopire, & questionem de hereditate pacifice transigere, quam spe restituenda hereditatis post mortem possessionis, vitæ eiusdem parare insidias. Ea ratione, inter coheredes vel substitutos a testatore mortuo, si alter illorum præmoreretur sine liberis, pactio de restituenda vel remittenda hereditate iam mortui testatoris valet. *Exemplum in l. cum proponas, 16. §. l. 1. de pact. C. l. de fideicommissis, C. de transact.*

¶ Sic enim consultor concordia maximæ fratrum, quæ facile bonorum ambitione dissoluitur, & impia audent: vt de Etheocle & Polydice fratribus ferunt, quibus pater Oedipus rex Thebarum, regnum reliquit ea lege vt alteris annis regnarent. Verum cum Etheocles maior natu peracto anno fratri cedere noluisse, bellum inter eos ortum est, coactisque vtrique copias mutuis vulneribus se interemerunt. *Virgil. in Cælice.* Idipsum accidit filiis Procæ regis Albanorum, qui duos filios Amulium & Numitorum habuit, quibus alternis annis regnum diuisit regendum. Sed prior cum Amulius regnasset, peracto anno, fratri noluit cedere: quin etiam Lausiam filium eius interemit, & Iliam eius foretorem inter Vestales includit, ne ex ea aliqua proles nasceretur, & solus regnaret. *Ouid. 4. Fastor.* De hoc pacto successiois mortui a viuentis præstandæ, existimo loqui l. cum Artemidoram, vt in possess. lega. C. libr. 6. Cod. titu. 53. Quamquam gloss. in l. ita tamen, §. a patre, ad Senatusconf. Trebell. existimet, ibi agi de hereditate viuentis, quod non probat.

¶ Huc pertinet stipulationis inter Senatusconsulto Pegasianæ, de hereditatis fiduciariis ex rogatis & vocatis, quæ interponebantur quando de parte hereditatis restituenda quis rogabatur, tanquam inter partiarium, legatarium, heredem: vt iurum & damnum hereditarium inter heredem & ipsum legatarium, qui partiarium loco habebatur, essent communia, §. post quædam senatusconsultum, de fideicommiss. hered. quando supra dodrantem legatum erat. Nam si infra dodrantem, fiebat ex Senatusconsulto Trebelliano restitutio, titu. ad Senatusconf. Trebell. Dehinc & si supra dodrantem rogabatur quispiam de tota hereditate restituenda, emtæ & venditæ hereditatis stipulationes interponebantur, §. ergo si quidam, §. §. sed quia stipulationes, de fideicommiss. hered. Accedat exemplum aliud axiomati, vt non tantum pactum de spe restituenda aliquando hereditatis defuncti valeat, sed etiam pactum de hereditate adita factum, vt cum ea venditur, vel alio modo distrahitur, titu. de hered. vel actio. vend. l. si creditor filii, 38. de pecul. lib. 15. P. titu. 1. ius agatur de hereditate acquirenda, siue de transferenda ante aditam vel post, l. 2. §. de hered. vel act. vend. P. siue de legato sub conditione, l. §. heredi, 22. §. filiasum, de pact. l. denique, §. si quid minor, de minor. 27. ann. P.

De Pacto de futura successione viuentis improbatum. Cap. 4.

- 1 Pactum de futura successione viuentis improbatum, nec obligat. Rationes in seq. nu.
- 2 Testandi interpellatio tristis, vt mortis futura memoria.
- 3 Testamentum viui referans, quæ poena puniatur.
- 4 Homicidia quædam successiois obinenda causa perpetrata.
- 5 Pactum de hereditate viuentis inducit votum captiuae mortis.
- 6 Beneficium viuentis impetrans quomodo puniatur.
- 7 Hereditatem viuentis venari, contra bonos mores & ius gentium est.
- 8 Hereditatem aucupatores male semper audiunt.
- 9 Voluntas vltima ambulatoria vsque ad mortem, non contrahunt.

- 10 Contractus in testamento an fieri possit.
- 11 Testandi forma publici iuris, ideo pactis mutari nequit.
- 12 Voluntas vltima pacto restringi non potest.
- 13 Testari de bonis quomodo iure singulari permissum dicatur.
- 14 Pactum de hereditate tertii viuentis cur non fiat.
- 15 Pactum de futura successione quare in instrumento dotali non fiat, §. seq.
- 16 Filiis & uxori quare pendente sua vita pater vel maritus nihil debet donare.
- 17 De fratrum concordia fouenda.

Recepta est regula generalis, pactum de succedendo in hereditate viuentis, vel herede instituendo improbari, nec habere obligationem, l. stipulatio hoc modo concepta, de verb. oblig. P. l. ex eo, de inutil. stipu. l. fin. Cod. de pact. ca. accepimus, eod. apud Gregor. ca. 2. de concess. preb. et si adiciatur pactis matrimonii vel dotis filiae, l. pactum quod dotali, Cod. de pact. l. pactum dotale, §. l. hereditas, Cod. de pact. Prior huius sententiæ ratio est, quod res maxime luctuosa domino videatur, ante tempus mortis sibi postremum & quod iterum non redit arbitrium, l. i. Cod. de Sacrosanct. ecclesi. describere. Luctuosæ vitæ voces Ezechie dicitur a Propheta, distinctione domus tuæ, quia morieris tu, & non viues, Esa. 38. Hereditas enim non est, nisi post mortem instituentis, ea cum e. *Matthai, de celeb. missa, l. hereditas, de reg. iur. l. 1. pro herede, l. nec nos præterit, de capti. C. & præmatura est sollicitudo de hereditate viuentis, l. 2. §. interdum, de vulga. l. ita tamen, §. a patre, ad Trebell. l. 1. §. si impuberi, de collat. bono.*

¶ Deinde, vt ait Iustinia, §. 1. de testamento. illud mali ominis & videtur, sano quempiam & valente corpore, testamentum facere. Et mortis consideratio decreta præmature ab eo, qui de sua hereditate pacificus, de desperationem vitæ quodammodo continere videtur, & factum poena potius quam approbatione dignum non secus quam si quis radio vitæ affectus sibi manus inferre conatus sit, sine iusta doloris causa, l. si quis aliquid, in 2. l. 38. §. fin. de pen. in P. l. fin. §. si quis autem, de his qui mori sibi conscii. P. l. cum autem, §. fin. de adul. edi. l. omnes §. qui se, de re milit. Neque ideo audiatur is, qui de sua hereditate depacifice consentit ante tempus, vt petire volens, l. non tantum, de appellat. Dignus & is poena, qui aucupatur bona viui ea via, quæ mortem tantum admittit: vt non immerito C. Lutorius Priscus eques & poeta nobilissimus, qui ægrotante adhuc Druso Tiberii filio carmina de morte illius scripserat, cum hoc indignissimum Senatui visum fuisset, a Senatu condemnatus vita decesserit, *Dio. Cass. lib. 57. histor.* Et quando Plinius detestatur medicinæ artem affectatam, per quam præmature vita multis admittitur, *Plin. lib. 29. cap. 1. Quid,* inquit, *venenorum fertilius, aut vnde plures testamentorum insidia?* Significans vitæ mortis insidias apparari ob testamenta facta prætextu sani medicamenti.

¶ Quamobrem & poena falsi illis imposita, ob metum inquam harum insidiarum, qui viui testamentum referauisset, *Paul. in l. si quis aliquid, in 2. §. qui viui, de pen. l. 2. §. si dubietur, quem. testam. ape.* Exemplum l. Cicero, de possis, metum infuit. Atque recte postea calatis comitiis testamenta fieri abicit in desuetudinem, §. 1. de testam. ordin. *Aul. Gellius lib. 15. cap. 27.* Et licet imas ceras pupillaris substitutionis claudere testatoribus, §. fin. autem ita formidolosus, de pupill. substituti. Accedit & lex prima vbi pupillus educari debeat, Cod. ibi, *Sublati a acerbissima spe, &c.* Periculum enim imminet, ne is, qui se heredem futurum alicuius certo nouit, mortem eius acceleret: & contra, ne is qui ab institutione pactitia iure resiliere non possit, mortem etiam insidiant inferendo, suam conseruare pertentet, vt ferunt, *Lucian. in dialog. Crate. & Diogen.* quendam Mærichum supra modum diuitem, & Aristeam quoque diuitem eius consobrinum, ambos testamenta publicasse, in quibus Mærichus si prior moreretur, Aristeam omnium rerum suarum dominum telinebat, Mærichum vicissim Aristeas, si prior ipse a vita decederet. Et hæc cum essent in tabulis ita scripta, sese inter se captasse, & alteri alteri adulationibus & obsequiis superare contendisse: verum illud Homericum in ore habuisse, *aut me confice tu, aut ego te.* Satis proni sunt ad mala & homicidia cupidi homines, vt allici eos certitudine obtinendi virorum patrimonii non oporteat: vt certe intestati successio hac pernicie improbanda videatur.

¶ Sic enim Learchus Archesilaum Cyrenorum regem ægro tandem veneno sustulit, *Herodot. in Melpomene.* Ardicus

Pamphylæ tyrannus, patrem senio confectum, & fratrem natu-
matorem interfecit, *Plato 10. de Repu.* Iugurtha Manathabalis fi-
lius nothus, Adherbalem & Hiempalem Micipsæ patrui sui fili-
os interemit, vt solus Numidis imperaret, *Salsit. in Iugur. bel.*
Pygmalion Tyrii rex, frater Didonis auri cupidissimus, Sichæum
sororis suæ maritum agri ditissimum inter Phœnicas interfecit,
vt mortui diuitias arriperet, *Virg. 1. Æneid. ibi, Ille Sichæum impi-
us ante aras, &c.* Notissimum & est, quod Polyæstor Rex Thra-
ciæ, Polydorum iuuenem Priami & Hecubæ filium necauerit, vt
atro sibi cum puero commisso potiretur, *Euripid. in Hecuba.*
*Virg. 3. Æneid. ibi, Hunc Polydorum auri quondam cum pondere
magno, &c.*

¶ Atque male audiuit Caius Caligula hereditæ, qui ad cõ-
ficiendam pecuniam edictum Senatûsconsulto proposuit, vt qui
ante sibi heredem Tyberium destinassent, ii morte sua Calo le-
garent, *Dio. Cass. lib. 19. hist.* Proinde iuste detestatur has de
hereditate viuentis pactiones, vt pote inducentes totum captan-
dæ mortis, *fin. C. de pact.* Et in viuentium locum etiam in bene-
ficiis ecclesiasticis, collationes, c. 1. & 2. de conce. praben. apud *Grego.
c. ne captanda, & ca. detestanda, co. in 6.* Volueruntque eum, qui
in viuentis beneficium se institui procurauerit vel passus fuerit,
ab ecclesiæ communione pelli, d. c. 1. de conce. praben. & deponi,
c. in primis, 2. q. 1. ca. non furem, & ca. eum qui, 7. q. 1. vt nec valeat
promissio de præbenda conferenda antequam vacet, etiam ex
consensu eius, qui eam possideret, cum ipse eam non possit con-
cedere, ea quod autem, de iure patro. apud *Grego.*

¶ Scribit & Dio Cassus, lib. 49. non licuisse Romæ viuo alicui
pontificatum adimere: & ideo Octauium Cæsarem recusasse
summum pontificatum Lepidi, eo viuentis a populo oblatum.
Fuit & obseruatum inausum fuisse semper in magistratibus, in
locum viuentis alium subrogari, & pendente tempore eius ad-
ministratiõnis, abrogato magistratu viuenti. Constatque nemi-
nem, qui magistratum collegæ abstulerit, annum vixisse, vide que
notat Ioan. Cuspimia, ad consularios Fastos Cassiodori, dum agit de *M.
Lepido, 2. & Lal. Planco* Cass. pa. 323. Abrogatur autem isti *L.
Iunius Bratus Collatinus, Tarquinio Collatino.*

T. Gracchus, M. Octauio Cenimæ.
P. Tarquinius, P. Marullo.
Tullius, Cassio & Bruto pugnam aduer-
sus Cæsarem molientibus.

Et Iulius obsequens, libro de prodigijs, dum recenset prodigia,
quæ acciderunt tẽpore Consulatus M. Lepidi, & Munacii Plau-
ci, notat prodigiũ loco, quod P. Titius prætor, propter dissen-
siones, collegæ magistratum abrogauit, & ante annum mortuus
us est.

¶ Secunda prohibitionis pacti de futura successione viuentis
ratio est, quod illud sit contra bonos mores, festinare ad vi-
uentis hereditatem, quidam in iure, l. 30. §. fin. & l. 3. de donatio.
P. l. stipulatio hoc modo concepta, de verb. oblig. l. ex eo, 4. de inutil.
stip. c. l. si. ver. secundum veteres, de pact. C. Quæ autem sunt contra
bonos mores, proculdubio reiciuntur, l. iuris gentium, §. prætor
ait, eod. P. l. non dubium, C. de legib. l. si quis inquisitos 125. §. si. de lo-
ga. 1. Boni mores ius faciunt, ca. mos est, 1. dist. l. de quibus, de legi.
P. l. moribus, de vulg. Contra bonos mores quæ sunt, iure impossi-
bilia factu existimantur, l. filium qui fuit in possessore, 15. de condi. in-
stitum. lib. 28. P. 11. 7. Et proinde pacta inutilia de iis: vt sunt nulla de
impossibilibus iuribus, l. non solum, de action. P. l. homo mortuus, & l.
impossibile, de ver. oblig. §. si non impossibile, de inutil. stipul. l. impossi-
bilitum de reg. iur.

¶ Vt autem, quid boni mores dicantur, doceamus: dico in
primis morem dici, id quod in usu est, & prolege & consuetudi-
ne receptum est, vt ait Aristoteles, 2. Polit. cap. 6. Et rursus, Idem
2. Ethico. ad Eudæ. Mos a consuetudine, vt nomen indicat, incre-
mentum capit: estque vna institutum consuetudine firmatum. Vt
autem probus bonusque dicatur mos, quatuor requiruntur se-
cundum eundem Aristotelem, Idem in Poetica. Primum, vt pro-
bitatem præ se ferat & honestatem: sic etenim iustum dicunt
iura, quod bene fit, & quod bene possidetur: & male possidere
eum, qui vel suis male vitur, vel aliena præsumit, cap. ius dicitur
est, de verb. sign. cap. quid dicam, 14. q. 2. In exemplo hereditæ-
rum id docet etiam Cicero, *Mibi*, inquit, quidem etiam vera
hereditates non honeste videntur, si sint malitiosis blanditijs officio-
rum non veritate, sed simulatione, acquisite. Secundo mos exigit,
vt is sit conueniens. Velut, inquit Aristoteles, in poetica, forti-

tudo mos est: sed esse vel fortem vel prudentem, vique mulieris per-
sona non conuenit. Sic dicamus moribus quidem esse receptum,
vt liceat libere testari cuique de rebus suis, & vt velit, §. 1. de leg.
Fuf. Caus. toll. l. 1. de sacros. eccl. C. Sed non esse conueniens, vt pa-
ctis illa constriungatur voluntas. Tertio, exigunt boni mores, vt
sibi consent, id est, non fuerint immutati, sed seruari: vt enim
corpora, sic ipsi mores motionibus discernuntur, *Aristo. 4. Ethico.
ad Nicomach. cap. 8.* Vnde consuetudo requiritur inueterata, diu-
turna, secundum quam iudicatum sit, & quæ per annos plures
fuerit conseruata, l. de quibus, de legib. P. cum leg. 11. Quarto, vt
mos æquali tenore procedat, id est, vt vno modo, non diuerso
fuerit obseruatus in aliqua sui parte.

¶ Tertia prohibitionis causa pacti successione futura, est,
quia natura pacti pugnat cum natura actus, qui fieri debet, vide-
licet cum actu successione: nec verba institutionis pertinent ad
contractum, sed ad testamentum, quia institutio est caput & po-
tissima pars testamenti, §. ante heredis, de lega. apud *Iosif. l. 1. de he-
red. instit. l. proximo, de his qui in testa. delent. de cod. cill. P. l. non co-
dicillum P. l. fin. de testa. C. Et, vt ait Vlpianus, in leg. verba contra-
xerant, 20. de verb. sig. Verba contraxerunt, gesserunt, non pertinent
ad testandi ius. Natura vltimarum voluntatum & institutionis est,
vt mutari possit ex arbitrio statuentis, vt que ad mortis periodum,
Et vt cum nostris loquamur, sit ambulatoria voluntas vt que ad
vltimum vitæ spiritum, l. 4. de alimen. lega. ca. vltima voluntas, 14.
q. 2. l. cum hic status, §. p. ueniantiam, de donat. iur. vir. & uxor. &
morte tantum consistat, c. cum Maribe, de celebra. missar. vñemo
hoc modo possit legem sibi eam imponere, a qua non possit re-
cedere, *Hermog. in l. i. quis in princip. 22. de legat. 3.* Sicque nouis-
sima, quia ea tantum vltima voluntas dicitur, seruanda est, l. trans-
latio legati, 6. l. nihil prohibet, 17. de adimen. leg. lib. 34. P. tit. 4. *Pomp.
in l. si mibi & tibi, 12. §. in legatis, de lega. 2.* At contra in contracti-
bus, semel voluntas placita incommutabilem habet effectum, l.
sicut, de actio. C. in l. commodato, §. sicut, commod. P. l. velle ne ne, de
renoc. donatio. Ac proinde, si semel facta esset hæc donatio succes-
sione, retento usufructu non possit alia voluntate reuocari, vñ
te disputat Nicolaus Boerius, *confi. 37. num. 1. & 6.* quia per illum
fuit dominium translatum retinente donante usufructum, l.
quisquis, & l. si quis argentum, §. in autem, C. de donat. Cum dicis
ex contractu deberi successionem, iam pro fiteris incommutabi-
lem voluntatem, & commutabilem. Nam contractus incommu-
tabilem facit, institutio commutabilem. Et sequitur nihil legi,
quia vna & eadem res non potest diuerso iure censi, l. eum qui
ad eos, de usufruct. P. Et ita rescriptum optime, quod hereditas pactis
dari non potest, l. hereditas, de pactis conuen. C.*

¶ Vt testamenti factio nullum actum sibi interferi patitur,
qui non pertinet ad testamentum, alioquin ipsum testamentum
viciatur, l. cum antiquitas, C. de testam. l. heredes palam, §. si eod. P.
Quamuis glossa que dam gloss. in d. §. fin. dicat, contractum em-
tionis fieri posse in testamento. Quod intellige de contractu em-
tionis, non hereditatis testatoris, vel legati. Sed alterius rei, que
nec hereditas nec legatum sit, vt in l. assignare, de assi. liber. P. l. ex
sententia, de testam. iur. P. Sic intellige iuris interpretes, qui dicunt,
vt *Boer. docif. 353. num. 4. & 5. Franc. Aretin. in §. si. C. l. heredes palam,
Bar. in l. cum quis dædens, §. codicillis, de leg. 3. Bald. in l. ratiõnes, de
proba. C. & in l. creditor, C. de fidei commissi. in ipso actu testandi,
fieri posse donationem, quam dicunt irreuocabilem, dummodo
præfens fuerit cui donatur & acceptauerit, vel alius pro eo absente:
& forsan etiam dicitur optime hæc donatio causa mortis.*

¶ Ratio testandi & instituendi forma, iuris publici est: idco
pactio mutari non potest, in l. 3. de test. a. P. l. testandi, C. eod.

¶ Quemadmodum ius publicum pactis priuatorum legi nõ
potest, ius publicum, de pact. P. l. quod de bonis, §. si. ad legem Falci.
P. l. pen. C. de arbit. c. diligenti, de foro compe. ¶ Accedit, 1. quod
supremum hominis iudicium pacti constituti nõ potest, l. si fra-
tres, §. dem respondit, pro soc. P. ¶ Item 6. captatorie institutiones
prohibite sunt, quæ pendunt ex alterius arbitrio: & satis constan-
ter veteres de reuerunt testamẽtorum iura ipsa pet. fe. firma esse
oportere, non ex alieno pendere debere arbitrio, *Cai. in l. l. in in-
stitutio, 32. Pomp. in l. si quis Sempronium, 68. Papin. in l. captatori-
as, 70. de hered. instit. lib. 28. P. tit. 5. Modest. in l. nonnunquam con-
tingit, 51. de condit. & demonstra. P. §. laus, de hered. qua ab intest.
deser.*

¶ Eius quod non est in retum natura, nulla est obligatio, l.
si homo mortuus & l. inter stipulantem, §. sacram, de verb. obligat.
viuentis autem nulla est hereditas, l. 1. de hered. vel actio viend. l. 1.

pro hered. P. probat & finitio hereditatis. l. hereditas, de reg. iur. l. nihil aliud, de verb. sig. Quare pacto de suis bonis, contractu, tanquam de hereditate sua, non poterit disponere. Potissimum cum singulari iure permiffum esse videatur viuientibus, vt in illud tempus de bonis suis dispositionem transferant, quo desinunt esse domini, nempe post mortem, l. i. de testam. P. quæ cum omnia soluat, §. d. in corp. de nup. in auih. & dominium quoque adimit. Et ita priuilegium hoc, quod contra iuris alterius communis est regulas, non est ad facultatem pacificendi protogandum, iuxta l. quod uero, cum 2. seq. de legib. P. Nulla enim post mortem apud nos manent, vt possimus de illis disponere. Sed omnia aliis relinquimus, præter & contra uoluntatem etiam. Et,

— res nunc sorte suprema
Permutant dominos, recidunt & in altera iura,

vt ait Horatius.
Diuites relinquunt alienis diuitias suas, & domus illorum sepulcra illorum in æternum, P. sal. 48. Nos abimus, res ipsæ subsistunt & permanent: sicut Lucianus hoc disticho concludit, Lucia. in Andologia.

ἄνθρωποι τὰ τῶν θνῶτων ἔχουσιν ἀπέχουσα.
Mortales res hominum mortalium sunt,
Et omnia transeunt nobis.

Sin minus, nos ipsas res pertransimus.

14. Quod si quis velit de tertii hereditate, & cum alie, quam cum domino pacifici, perniciosius pactum erit, quod de alienare, cum periculo domini & mortis inferendæ suspicione, depacificatur. Et secta nostrorum temporum non patitur de rebus alienis, in factis dominis, contractus fieri, l. in fine, C. de pact. Nec cuiquam suū ius detrahi oportet, l. 2. de iis qui sunt sui uel alii. iur. l. nemo exterius, C. de iuda. l. in re mandata.

15. Quod si forsan quis dubitabit, cur saltem in dotali instrumto iure ciuili etiam non licuit, vt diximus, pacto hereditate dare. Itaque sunt priores rationes tanquam communes hic inuocandæ, & singulares alie addendæ. Quorum prior, Quod maior sit fauor libertatis arbitrii, quam dotis, Bald. & Salic. in l. pactum quod dotali, C. de pact. Altera quod arbitrium disponendi de rebus suis, nisi legibus quibus permiffum est regatur, est nobis inutile, Secuo. l. codicillis 91. §. fin. de lega. 2. Ego, inquit Plato, vt de legib. qui leges condo nec vos uestris esse arbitror, nec rem familiarem hanc omnem esse uestram sed totius generis præteriti ac futuri: multoq; magis uniuersæ ciuitatis & genus omne & diuinitas esse. Hac cum iura sint, si quis assentiatiunculis in senio & morbo vos aggressus præter honestū testamentum condere per suaserit, nunquam id fieri sponte concedam: Sed quod ciuitati uniuersæ generique conferens considerans, ita leges conscribam, vt singulorum commoda minoris quam ciuitorum, ut

16. Quod, vt Ecclesiasticus admonet, c. 33. Filio, mulieri, fratri, & amico non des potestatem supra te in uita tua. Et ne dederis alius possessionem tuam, ne forte poeniteat te, & depreceris pro illis. Dum adhuc superes & spiras, non immutabit te omnis caro. Melius est enim vt filius tui te roget, quam te respicere in manus filiorum tuorum. Et rursum, Ecclesiast. 30. Lacta filium tuum, & pauentem te facies, lude cum eo, & contristabit te. Ne corrideas illi, ne condoleas, & in nouissimo obstupescant dentes tui: non des illi potestatem in iuuentute, &c. Quo fit, vt neque donationes in filios familias ualeant, l. donationes quas parentes, de donat. int. vir. & uxor. Huic rationi proxima tertia est, quod oporteat filios meritis magis, quam pactioibus ad obsequia paterna prouocare, l. si quando, 35. §. illud, de mossi. testa. l. 3. C. ut. 28. ad quæ iure nature & gentium tenentur etiam inuiti, l. i. & liberto de obseq. a liber. & libert. parent. & patro. præst. P. Et si eius faciendi gratia quippiam acciperent, turpiter facerent, quum facere tenentur sine pretio, l. fin. de condi. ob. turp. cas.

17. Quarta fouet concordiam fratrum, quæ, si liceret aliquem ex liberis pacto in hereditate præferre, solueretur; alii illi, in quæ collata est hereditas, inuidentiibus, ipsiq; patri. Hincq; conflatum mortale odium in Iosephum per fratres, quod patri magis dilectus esset, & uellem pretiosiores ab eo eis accepisset, Genes. 37. Cain inuidit Abeli, & eum necauit, quod eius munera essent acceptiora Deo, Genes. 4. Hoc & docet Iustinianus, §. Equod sepe nobis, de trien. & semi. in auth. col. 3. Frequenter, inquit, quidam plurimorum filiorum constituti patres, deinde putantes mox subsistantiam diuidere, ut a fraterno certamine illos præseruent, ad maiores adhuc & seniores eos contentiones adducunt. Cum enim oporteret, si hoc uellent, aut aperte omnia diuidere in testamentis suis, &c. Iura maxime

in hac continenda fratrum concordia laborant, l. fratris, C. de triu. fact. c. oblatrones, c. nec ad Cam. c. studendum, 90. dist. & multa eius gratia constituerunt, vt in l. cum oportet, 6. in princ. & §. in autem eiusdem, de bon. qua. libe. C. & maxime ad ius equalitatis, post mortem patris collatione bonorum inducta, per. iur. de collat. De testamto dominus eum, qui serminat discordias inter fratres, Proverb. 6. c. abisr Indas, 11. q. 3. In tribus, inquit Ecclesiasticus facer, ca. 25. bene placitum est spiritui meo, quæ sunt probata coram Deo & hominibus, concordia fratrum, & amor proximorum, & uir & miser sibi bene consentientes. Sustinetur & uoluntas quæ pertinet ad discordias propinquorum, quæ suboriri possent, sedandas, l. cum pater, 79. §. dulcissimis, de leg. 1. Et ita oportet concordiam præferre lucro, l. reprehendenda, 8. de insti. resti. sub condi. fact. C. Adde, quod sæpe filii, qui prædilectos fratres uident, impiissime commoti, & uitæ patris insidiantur. Refere exempla vt abominanda superfedeo, sufficiens quotidianæ seditiones in maioribus familiis & domibus ob hereditates, nescio quibus moribus pacto delatas primogenitis, qui iam bonis tumefcentes, senectam parentum superba contumelia misere torquent, & contemtu enecant, & fratres sibi inimicissimos reddunt, l. 3. de dona. int. vir. & uxor. P. Verus amor proximorum, animis non præmiis, continetur: & profusis liberalitatibus interit.

Dissolutio antinomiarum in pacto de hereditate uiuentis. Cap. 5.

1. Pacti de hereditate uiuentis antinomia, & contraria rationi, & nu. seq.
2. Que hereditas communicanda in societate.
3. Spes actionis & successionis quomodo ueniat in pactum.
4. Resuuntiare suo priuilegio quando, & cui liceat.
5. Que pacta sint seruanda.
6. Hereditas pupillaris num uendi possit, uendita per substitutum paterna.
7. Pactum de hereditate tertii uiuentis quomodo ualeat.
8. Donatio potest accipere conditionem, ut ualeat post mortem donantis tantum.
9. Donatio omnium bonorum quando ualeat, & nu. seq.
10. Venditio omnium bonorum continet presentia, non futura: ad utraq; tamen hypotheca pertinet.
11. Consecrata & publicata bona emi possunt, nomine eius a quo adimuntur.
12. Donatis omnibus presentibus & futuris mobilibus & immobilibus, non censentur donata actiones.
13. Donatio omnium bonorum mobilium & immobilium cum reservatione ualeat: & num ualeat si reseruat tantum ususfructus.
14. Num talis donatio bonorum presentium & futurorum sine uilla reservatione ualeat.
15. Pactum de succedendo in dimidia parte hereditatis an ualeat.
16. Homnibus etiam inuisi beneficium datur.
17. Affrayamenta qua dicantur, & quomodo fiant, & num approbata.
18. Vxoris & uiri affrayamenta quomodo faciendæ, & quatenus probandæ.
19. Dotis augmentum quare minus habet in lucro, quam sit dos Tholose.
20. Donatio facta a marito diuite ignobili uxori nobili, uel a senio iuueni, quare ualeat.
21. Hereditas sine bonis corporalibus esse potest.
22. Bonus quando quislibet presumat.
23. Pactum de succedendo inter milites cuius generis sit.
24. Pactum de succedendo inramento non firmatur.
25. Fiscus quo iure accipiat hereditatem ex pacto de succedendo.
26. Beneficij uacaturi promissio quomodo ualeat.
27. Donatio omnium bonorum ecclesie facta, quomodo recipiatur.
28. Res aliena donatio in præiudicium domini non fit.
29. Pactum de succedendo, & de non succedendo non sunt contraria.

Et si moris mei non sit, obices & antinomias in singulis leuiter propofitas referre, tamen quia frequens est quæstio prædictarum pactioinum de hereditate, quasdam referam rationes, quæ negotium facere uidentur improbationi pacti de hereditate uiuentis.

